

**The 16th meeting of the Association of European Senates
(Hague, the Netherlands on 21-22 May 2015)**

FOCUS ON THE SENATE

Modern Concepts in functioning of Senats in Bicameral parliamentary Systems

Cenjene kolegice in kolegi,

dovolite, da vas pozdravim v imenu Državnega sveta Republike Slovenije. Pridružujem se zahvalam gostiteljici za brežhibno organizacijo in topel sprejem v okolju z dolgoletno demokratično tradicijo. Parlament je institucija, ki naj bi omogočala odgovore na vrsto temeljnih vprašanj delovanja sodobne družbe. Izzivi pred sleherno skupnostjo pa so tudi specifični. Soočanje z izzivi pomeni iskanje rešitev in izhodov ter soočanje različnih možnosti.

Državni svet Republike Slovenije v sestavi, delovanju in organiziranosti predstavlja posebnost. Državni svet namreč sestavlja pet interesnih skupin in sicer, predstavniki delodajalcev, delojemalcev, kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, negospodarskih dejavnosti in lokalnih interesov, ki je tudi največja interesna skupina.

Pet interesnih skupin v Državni svet po številnih kanalih iz institucionalno organizirane volilne baze in iz raznih oblik civilne družbe prinaša raznovrstne, celo specializirane, iniciative in interese. Tudi do političnih strank je v drugačnem odnosu. Neposredna posledica drugačnega odnosa do političnih strank je dejstvo, da v Državnem svetu niso organizirani klubi političnih strank. Glede navedenega menim, da je obstoj drugega doma smiseln, če ima drugačno institucionalno osnovo in drugačno ureditev, kot to velja za prvi dom. Torej sklepam, da je smiselna takšna dvodomnost, kjer se splošno politično predstavništvo, dopolnjuje z interesnim predstavništvom. V takšni dvodomnosti sta lahko domova parlamenta v odnosih komplementarnosti in sodelovanja.

Državni svetniki opravljajo svojo funkcijo nepoklicno razen predsednika Državnega sveta. Petletni mandat državnim svetnikom omogoča, da so pri svojem delu bolj avtonomni in neodvisni od trenutne politične strankarske dinamike.

Nepoklicno opravljanje funkcije prinaša v Državni svet neposredne izkušnje iz prakse. Svetniki ohranjajo vsakodnevni stik s področjem, ki ga zastopajo. To dejstvo ima neposreden vpliv na kakovost dela Državnega sveta. Interesi različnih družbenih skupin se v Državnem svetu srečujejo na institucionaliziran način, odločitve pa sprejemajo na podlagi soočenja argumentov na visoki strokovni ravni. Zaradi poznavanja problematike na svojem strokovnem in delovnem področju državni svetniki zastavljajo pristojnim institucijam relevantna vprašanja o razreševanju družbenih problemov, podajajo strokovno utemeljena mnenja in pobude za zakonodajne spremembe.

Ena od pomembnejših vlog, ki Državni svet postavlja med vidne institucije v državi, je prav njegova povezanost s civilno družbo. S številnimi javnimi posveti omogoča civilni družbi in jo spodbuja, da se aktivno vključuje v procese soodločanja o zadevah javnega pomena. Državni svet zaradi sodelovanja s civilno družbo predstavlja vezni člen med državljani in politiko. Državni svet preko posvetov pridobi veliko raznolikih in argumentiranih mnenj, na podlagi katerih v okviru svojih pristojnosti predlaga spremembe v pravni red. Za Državni svet je zlasti pomembna zakonodajna pobuda, saj prek nje aktivno deluje za uveljavljanje različnih interesov, ki jih predstavlja.

Dosedanje izkušnje s slovensko dvodomnostjo so pokazale, da lahko intenzivnejši stik med sodobno koncipiranim drugim parlamentarnim domom in organizirano strokovno civilno družbo predstavlja manjkajoči člen za zmanjševanje demokratičnega deficita v prevladujočem strankarsko profiliranem okolju. Z vključevanjem mnenj, stališč in pripomb strokovne in vse zainteresirane civilne družbe oz. nevladne sfere v zakonodajni postopek, lahko pomaga Državni svet širiti prostor aktivnega državljanstva in demokracije.

Kadar so svetniki menijo, da gre za povsem neprimerne zakonodajne rešitve, sprejmejo odločilni veto. Državni svet na ta način zahteva od Državnega zbora, da še enkrat odloča o zakonu, ko ga je ta že sprejel.

Državni svet pri utemeljitvi odločilnega veta opozori na neustreznost posameznih rešitev v zakonu. Na te pomanjkljivosti predhodno opozarja že med samim zakonodajnim postopkom. Državni svet si obenem prizadeva za iskanja takih procesnih rešitev, ki bi zagotovile višjo kakovost sprejete zakonodaje in preprečile zaplete pri uveljavitvi premalo domišljenega zakona. Zahteva po ponovnem glasovanju o zakonu omogoči iskanje širšega političnega soglasja o določenem problemu.

Državni svet lahko tudi zahteva postopek pred ustavnim sodiščem glede skladnosti zakonov in drugih splošnih aktov z ustavo in zakoni. To pristojnost je Državni svet večkrat uporabil. Ustavno sodišče je že večkrat odločilo v korist Državnega sveta in s tem pritrdilo, da so bila opozorila Državnega sveta v zakonodajnem postopku v veliki meri utemeljena.

Državni svet predstavlja korektiv pred prenatrženimi odločitvami Državnega zbora, saj je vlogo Državnega sveta v zakonodajnem postopku smiselno razumeti v kontekstu "ravnotežja in zavor". Državni svet je zato pomemben za učinkovito delovanje parlamenta in za uveljavljanje pravne varnosti ter drugih načel pravne države ter demokracije kot celote. Na ta način Državni svet dejavno prispeva k višanju stopnje politične kulture in dialoga v našem političnem prostoru.

Spoštovani visoki zbor,

zavedam se, da si je treba v prihodnje prizadevati za povečano stabilnost drugih domov, saj le ti predstavljajo pomemben faktor pri uveljavljanju demokratičnih standardov in demokracije na sploh. Soočamo se z okoliščinami, ki predstavljajo nevarnost za obstoj in razvoj Unije. Naša odgovornost je, da usmerimo aktivnosti v politične odločitve, ki se bodo odražale v kakovostni zakonodaji in bodo temeljile na konsenzu politike in civilne družbe. Prizadevati si moramo, da si drugi domovi kot del političnega sistema EU zagotovimo bolj aktivno in zlasti učinkovito vlogo.

Spoštovani,

naj vam še naprej zaželim uspešne, predvsem pa inovativne in vsebinsko bogate razprave.